

A „KELET” és a „SPORT”
előfizetési díja együtt:
vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 fr.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 fr. 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével a „Sport” minden vasárnap.

Szerkesztői szállás:
Főter 4-ik szám hóvá a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kolozsvár, 1877. jan. 10.

△ Az a nagy actio, melyet pénzügyi és közgazdasági tekintetben a Lajthán tül részek hazánk ellen indítottak s melyben tudatosan, vagy öntudatlanul, itt mi közöttünk is találtak kész segédlokre, kik ugy látszik, kapva kapnak minden oly alkalmon, melyből kormányunk rovására a bécsi miniszterium dicsőségét lehet kiereszkolni, ez a nagy actio, tagadhatatlanul szibbasztólag hatnemszáz kormányunkra, hanem egész közelünkbe is. Ez az ügy, meg az imminens nemzetközi problema annyira előtérbe áll, hogy saját belügyeink organikus fejlesztésének munkájára alig marad valami kevés idő, kedv és alkalom.

Pedig akármennyire méltányoljuk is psychologialag azt a tényt, hogy egy-egy nagyobb fontosságú kérdés teljesen fölemészti az egyén munka-erejét, ugy hogy legmegszokottabb mindennapi teendőinek végzésére sem bírja elhatározni magát — a nemzetek életében nem lehet indokolni e kishitűséget, mely a resignatio állapotába süllyeszt, mely megszibbasztja az egész szervezet életműködését, mely oly alkalmakat enged felhasználatlan elröppenni, melyek immár teljesen visszahozhatatlanok.

E lethargia magától, emberi természetünkben gyökerezve: észrevétlen jön s egyszer megvertve lábát, mind nagyobbra és nagyobbra nő, mint a rom repkénye, mely nem csak helyet talál gyökérszállainak, a már meglevő repedésekben, hanem ezeket feszítve mindinkább tágítja is s a mitől életet nyer, annak romlására tenyész. De a nemzet sorának intézőin, a szélesebb és kisebb körök hangadóin egyként nyugszik a felösség, hogy e lethargia tulsulya ne vergődhessek s o tekintetben különösen a nyilvánosság közegei a lapok, hivatottak, hogy örök mozgékony-ságukkal ne engedjék a vizek megüledését s evel eliszaposodását megtörténni. Ezeknek kell szorgos kerültekezésével mindig rés-sen lenniök s minden lehető alkalmat és módot fölszínre hozniök, melyek megannyi archimedes-pontokként, emelő-alapokul szolgálhatnak a pezsgő, tevékeny élet megindítására.

És e tekintetben, nézetünk szerint legalább nem szabadna a pártérdeknek, a politikai meggyőződés eltérő szempontjainak szerepelnök — mert egy apathia-ba süllyedt nemzettesttel nincs az a politikai iskola, a mely valami nagyot és jelentőset végezhetne, végezhetne s egyszer így átalakítva

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Párisi különfélek.

Páris, jan. 2-án
(Páris három heti ünnepi köntösben. — Egy nő, kinek két törvényes férje van. — Amerikai párbaj. — Egy élelmes pénztárnok. — A kártyaszenvedélynek egy áldozata.)
(Vége.)

Néhány hete annak már, hogy egyik afrikai consultól a kormányhoz egy sürgöny érkezett, melyben tudtára adja, hogy egy négerfőnök rég óta fogságban tart két francia utazót s hogy csak váltságdíj fejében akarja őket kiadni.

A kormány azonnal rendelkezett a foglyok fölszabadítása végett, úgy, hogy ezek pár nap múlva ismét visszatérhettek hazájukba.

Ez utazók egyike az egykori lovas-tiszt Vaillott.

Hogy került ő a poroszok fogságából Afrikába?

Mint igen eokan, úgy ő is megszökött a porosz fogságból s szerencsésen egy tengeri hajóra jutott, mely Franciaország egyik kikötőjében megállott volna; ez a hajó egy szélvész által tönkre lett téve s a személyzetnek csak egyrésze, ezek közül Vaillott is meg lett mentve; azon a hajón, mely őket felvette, eljutott Afrikába, a helyett azonban, hogy itt a hazautazásra gondolt volna mindjárt, fő akarta előbb a véletlen alkalmat használni egyik hasonorsu barátjával egy kis excursióra Afrika belsejébe.

Tájékoztatlanságuk folytán, kezükbe estek nemsokára egy oly négerfőnöknek, a kik úgy van-

az actio anyagát, a nemzetet, tiszser annynyi idő kívántatik ahoz, hogy a pezsgő vér-forgás ismét meginduljon ereiben, mint kívántatik ahoz, hogy az elszibbadt dermedtség váljék uralkodóvá.

Nem mondjuk, hogy ez állapot immár elkövetkezett minálunk; sőt érezzük magunkban, hogy a csekélyes idejének megjöttével e haza nem fog fiai erejében megcsalátkozni. De az tagadhatlan, hogy az ellenzék azon árnyalata, mely kiválólag magyarnak szereti magát nevezetn, egész kedvtelással dolgozik — a nekie adatott talentumok mérséke szerint — arra, hogy a nemzetben épen ez erőtudat, ez önbizalom béníttassék meg s ez által alkalmatlanná tétessék a szükség idején elkövetkező erőfelfejtésre.

A nézeteltérés köztünk s ez árnyalat között, igaz, principiális; szerintünk a nemzet fogalma éppen akkora terjedelmű, mint maga a geographiai terület, mely Magyarországnak nevezetük, — míg szerintök szűkebbre, specialiter egy osztályra, a földbirakosságra, terjed, s a mi ez osztályon kívül fekszik, csak épen másod-harmad sorban érdemel figyelmet; de mindjárt, ha amaz árnyalat kiinduló pontját tesszük is magunkévá: tételünk csak oly igaz marad, mert hisz az a hatás, melyet a napi irodalom kifejteni bír, első sorban épen ez osztálynál jelentékeny, a nemzet többi, nagyobb része ettől verén, második kézből az irányt, a melyben gondolkodási és érzelmi módját formálja.

Sőt maga az, ha ez a hatás elmosódó csekélyeségű, vagy akár a zeroval egyenlő is, nem változtat a célzatos vagy öntudatlan eljárás értékén semmit, mert azt, hogy minden erőm kifejtésével sem bírtam eredményt előidézni, egyénileg sem előnyömrre, sem hátrányomra föl nem róható. Tény az, hogy ama párt minden töle telhető igyekezettel azon van, hogy a maga feleit, s az ő fogalma szerint való nemzetet teljesen elkedvetlenítse, hitét a haza jövője iránt megdöklölje, s ha ezélzata, netalán más is, de eljárásának ésszerűen várható eredménye más nem lehet, mint az apathia a lethargia, a szibbadtság, mely még a meglevő erőt is gyöngeséggé változtatja s a mely gyöngeségnek legelső sorban nem a mi politikai pártjaink valamelyike, hanem nemzetiségi ellenseinek, hazánk, létünk ellensegei fogják hasznát aratni.

Nem tagadjuk, min magunk is egész kedvtelással szemléljük a régiségtárák gyűj-

nak meggyőződve, hogy a fehérek csak azért vannak teremve, hogy pecsenyét csináljanak belőlük.

Közel is voltak ahoz mindketten, hogy a négerék gyomrában leljék néma sírjokat.

Csak annak a feketének köszönhetik azt, hogy e sorsra nem jutottak, ki indítványozá őket fogságban tartani, míg alkalmilag váltságdíjért tudhatnának rajtuk.

Vaillott barátjával ötövi viszontagságai után a múlt héten érkeztek Párisba.

Képzelték, hogy Vaillottnak első teendője volt Párisba érkezése alkalmával nejt fölkeresni.

Pedig mily nehezen ment ez.

Legelőször a régi lakásukra ment; de itt csak annyit tudhatott meg, hogy a madame mindjárt a párisi ostrom után kiköltözött s azóta nem hallottak róla semmit.

A rendőrségnél pedig rá sem akadtak nevére, majd az előbbi évek személyösszeírásaiban lapozgatva, úgy találták, hogy madame Vaillott 1873-ban lakott utoljára Párisban a Quai de Béthune 23. száma alatt.

Szegény Vaillott, a midőn odament tudakozódni, megtudta, hogy azért nem találja nejét az összeírásban, mert őt már madame Lemarcnak hívják.

Gondolhatjuk e hír lesújtó hatását.

A szerencsétlen férj soká nem tudott tisztába jönni az iránt: elmenjen-e nejehez, vagy nem?

Egyik pillanatban boszút libeggett a hűtelen barát s bűtlen neje ellen, majd higgadtan fontolva meg a dolgot, át kezdte látni, hogy nincs joga őket azzal vádolni.

Ő mindenfélre gondolt, hogy kikerülje a kínos viszonzalálkozást, de végre is nem állhatott ellent a vágnak, azon lényt, kit oly végtelenül szeretett s kit ma is oly kimondhatatlanul szeret, még egyszer látni.

ÁZ ÉRTÉKESEB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

teményeit. Egy-egy antik ékszer, középkori fegyverzet, páncél-ing képes visszavarázsolni bennünket a sok igazságtalansággal, de egy-szersmind sok nemes és költői vonással körülvett időkbe. De bármennyire becsüljük, a magok helyén, e régiségeket: elveszett egy embernek tartanók, a ki minden vagyonát ily antiquitások megszerzésére fordítaná, a kizsájtól, családfától vonná meg a mindennapi élet szükségéit, egy egy camee kedvéért.

Különbem reméljük, hogy az ily külön-czök nem sok proselytát fognak vonzani, legalább nem azok köréből, kik a tettekben akarják és tudják az életet becsülni. Erő és akarat a bizalom alapja s hol ez nincs, aligha amazok is teljesen nem hiányoznak.

— A képviselőház, mint a „B. C.” jelenti, f. hó 20-án kezd meg üléseit. Eleinte csak a bizottságok fognak működni; első sorban az 1874-diki zárszámadásokról szóló bizottsági jelentés fog tárgyaltni.

— A bankkérdésben a legújabb jelentések szerint, ő Felsége elhatározását várják. A magyar kormány emlékiratára az osztrák kormány, a „P. L.” szerint, már választ s mindkét okmány már ő Felsége elé van terjesztve. Mig ő Felsége nem határoz, a két kormány e tárgyban egymással nem érintkezik, s az „Ellenőr” szerint a hírek, melyek a két kormány tagjainak utazásáról szólnak, alaptalanok.

— Gr. Zichy József volt kereskedelmi miniszterünk, Konstantinápolyban van és igen kedvelt személy az udvarnál és általában a török társas körökben. Felemlíti a „P. N.” azon hírt, melyet jól értesült körökben colportálnak hogy t. i. Zichy József konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetségnek van kizemelve, mert Zichy Ferencz is elhagyja konstantinápolyi állását ép úgy, mint bír szerint Ignatieff és sir Elliot. Zichy József kinevezetését Törökországban és nálunk nagy örömmel fogadják.

A keleti kérdés.

A conferentia.

Az utóbbi napokban, nevezetesen január 5. és 6-án a hatalmak törekvése az volt, hogy a porta követeit legalább arra vegyék rá, miszerint a hétéfőre tűzött conferentia ülésen a hatalmak javaslatának discussiójába bocsátkozzanak.

Olvasóim képzelhetik maguknak ezt a jelenetet; ennek leírását mellőzöm s a szövevényes esetnek tragikus megoldását közlöm csak.

Lemarc és Vaillott amerikai párbajra határozták magukat.

Lemarc huzta a fekete golyót.

Tegnapelőtt a délutáni órákban a boulognei erdőben szíven lötte magát.

A világnak legnagyobb kereskedési helyiségében a „Louvre raktárak”-ban, hol különben a mostani ünnepek alkalmával a napi forgalom bizonyára meghaladja a 200,000 francot, egyik pénztárnok igen ügyes módon csalta meg a közönséget.

Ha vissza kellett adnia egy 50, 100, 1000 frankos billettől, mindig egy francot kevesebbet adott vissza, az illetők közönségesen csak a nagyobb pénzdarabokat szokták utána olvasni s az egy francos darabokat nem mindenki veszi oly szigoruan.

De azért vannak olyan pontos emberek is, a kik nem restellik ezt sem tenni; a főpénztárnoknál ezért többször panaszkodtak, hogy egy francot kevesebbet kaptak vissza.

A raktárak tulajdonosainak jelentés tételével erről, próbára akarták előbb tenni a pénztárnokot, mielőtt lépéseket tennének visszaélései ellen.

Megbízta vagy tíz embert, hogy vásároljanak valamit s fizetés végett egy nagyobb bankjegyet adjanak át a kérdéses pénztárnál; csakugyan mindegyik egy francot kevesebbet kapott.

A vizsgálónál kitűnt, hogy a pénztárnok ily módon már több év óta csalja a közönséget, s hogy ő körülbelül harmincezer francot csikart már ki ily módon.

Tízénhat hávtőrtre lett ítélve.

A kártyaszenvedély minden bűnre s szögyenletes tettekre képesíti a játszózt.

Ha pedig a törekvések meghiúsulnak — mondja a „Pol. Corr.” január 6-áról keltezett sürgönye — akkor kérdéses, vajon tart-e több ülést a conferentia, Hanem valószínű, hogy egy sommatiót indít a portához s azzal szötszlik. Tehát a helyzet föltötte kritikus voltát, mely a döntéshez vagy szakításhoz közel áll, megerősíti a „Pol. Corr.” is, mely diplomatiai hírek tekintetében rendesen jól szokott értesülni lenni.

Azon elterjedt hírekkel szemben, hogy a conferentia tagjai módosították volna a saját javaslatukat, hogy azt a portára nézve elfogadhatóvá tegyék, a „Pol. Corr.” jan. 2 kán Konstantinápolyból kelt tudósítása szerint a hatalmak megbízottai Ignatieff lakásán azt határozták, hogy az előconferentian hozott határozatok teljes egészükben fentartják és a porta emlékiratát visszaszantitják. E tekintetben még mindig némi bizonytalanság forog fen az iránt, hogy mihez ragaszkodik a conferentia és mihez nem. Sőt már most az iránt is támadnak kételyek, ha vajon a conferentia módosított-e valamit az Oroszország által kezdetben előterjesztett és aztán elfogadott javaslatokon.

Az a körülmény, hogy a porta mereven visszaszantit mindent, arra látszik mutatni, hogy a conferentia programja nincs annyira szelídítve, ha általában szelídítve van, hogy a porta azt elfogadhassa. Még mindig lenni kell benne oly pontoknak, melyek elkerülhetlenné teszik a visszaszantitást Törökország részéről.

A törökök, a „P. L.” bécsi sürgönye szerint, ragaszkodnak Elliot tervéhez, hogy Európa engedjen 6—12 heti időt a portának a reformok keresztülvitelére.

Berlini vélemény a keleti kérdésről.

Hogy Berlinben miként fogják fel a keleti ügyek állását, azt ismét a fentebbi említett forrás így adja elő:

A keleti ügyek állását itt (Berlinben) föltötte komolyan tekintik. Itt arról vannak meggyőződve, hogy a porta a hatalmak által elutasítatlanul felállított pontokban nem fog engedni és ép úgy meg vannak győződve arról is, hogy a hatalmak ragaszkodni fognak ama pontok keresztülviteléhez. Itt, azon tényt, hogy Anglia csatlakozott a conferentia javaslatához, annak biztosítékaként tekintik, hogy a porta kénytelen lesz viselni makacs visszaszantitásának következményeit, ily körülmények között Oroszország nem fog arra gondolni, hogy elálljon a garanciáktól, melyek a törökországi keresztények sorsának biztosítására szükségesek. Ennél fogva a conferentia előrelátható sikertelensége maga után fogja vonni a nyílt conflictust Törökországgal.

Marquis C. . . ezelőtt két évvel körülbelül két millióig állott, kártyavesztéseivel azonban csorbat kezdtek ejteni vagyonán.

A múlt héten a clubban egy hamisságra vetemedett, melynek segítségével 32,000 francot nyert, de a család kiderülvén, a clubból kiűzetett.

Mindenki kerüli, előbbi itteni barátjai szóba sem állanak vele, egyszóval: ő ma erkölcsi halott.

Ezek a grümölcei a kártyaszenvedélynek.

A KIS MAMA.

Francia elbeszélés.

Irta:

DESLYS CAROLY.

I.

Gevardmer.

(Folytatás.)

— Lásd, hogy nem hagytam oda helyemet!

Meg vagy elégedve velem?

— Minden bizonnyal, szolt a leányka oly hangon, mely megnyugtathatta szívet. Ez ember bizhatik benned Frizickom! Hisz már tizenöt évben jársz! Oksamen felnött ember vagy!

— Oh! szolt ez, megfogva huga kezét, s ajkaihoz emelve, oh Mina! azért még is te vagy köztünk a legnagyobb . . . te vagy a mi anyánk!

Egy darabig hallgatva mentek egymás mellett. Egyszerre Lizának kedve jött leszállni s a két ficska hasonlóan nyugtalankodni kezdett, de néniük szép szóval kívánta őket megnyugtálni.

— Csendesedj kicsinyeim! legyetek nyugton, szolt; a mai nap nehéz volt nekünk, s csak az előbb is a domb alján jól al voltatok fáradva . . . emlékeztetek vissza! Különösen te Liza;

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdi minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint et Voigler (Wallischgasse 10.) Rnd. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasensteint és Voigler hirdetés közzé. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. g Budapest szervitátor 5. sz.

Nyitási czikk
garmond sora után 35 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A konstantinápolyi nemzetörség.

— A konstantinápolyi nemzetörség alakításán folyton dolgoznak. Az initiativa erre nem a kormánytól, hanem a lakosságtól eredt. Konstantinápoly mindenik kerülete egy vagy két zászlóalj fog kiállítani; mindenik nemzetörmagondoskodik felszereléséről. Az állam csak a fegyvereket s a tiszt megkülönböztetéseket fogja adni. A hadügyminiszterium polgári hivatalnokai s egyéb kormánytisztviselők két zászlóaljat alakítanak; a hírlapírók és nyomdászok szintén egyet, s végül az ülemk is egyet. Ez utóbbika már eddig 500-nál több különféle rendű török pap iratkozott be. A lapok naponkénti czikkeiben szőlják föl a népet a fölkelésre s a nemzetörségbe való beiratkozásra. A keresztények e mozgalomban nem vesznek részt.

Török készülődések.

A dunai tartományban a török kormány mind nagyobb haderőt von össze. Azon csapatok kivételével, melyek eddig Alexináciban, Nisben, Novibazárban, Skutariban (alb.) táboroznak, az összes többi haderő nagy része a dunai tartományban, más része a kisázsiai határra van összpontosítva. A tákorok a dunai és balkáni átjáratok védelmének mellán tulajdonit nagy fontos-ságot, mert e részről az orosz invazió könnyebben vesélyeztethetné Konstantinápolyt, mint a kisázsiai oldalról. Azonkívül e részen a belföldi ellenségektől is lehet tartani, mert valószínű, hogy az oroszok betörése esetére a bolgárok újból fölkelnek.

Achmed Eyub pasa, o főparancsnok már tíz nap óta vizsgálattja a tartomány várait, s gondoskodik a csapatok elhelyezéséről.

A török tábornokok nézete szerint azon veszőly, mely a birodalmat Anatólia felől fenyegethetné, nem oly nagy. Itt igen jó karban tartott várak, s az erzerumi és batumi hadosztályok vannak, melyek feltarthatják az ellenséget, sőt azt hiszik, hogy itt könnyen át lehet vinni a harc színhelyét orosz területre.

Ugy látszik, hogy az oroszok is ilyesmitől tartanak, mert a portii és alexandronopoli erődítésekben nagy erővel dolgoznak.

A török lapok általános népfelkelést kívánnak. A keresztények és főként a görögök nem igen nagy kedvet mutatnak az iránt, hogy a nemzetörségbe lépjenek. A nagyvezér egy örmény bankára egy keresztény zászlóaljat akart alakítani, de mindössze csak 50 keresztény ajánlkozott önkénytelen.

Muszkahangok.

A „Russkij Mir” Fadjeev tábornok azon nyilatkozattá, hogy az ut a törökországi szlávok felszabadítására Bécsben keresztül visz, tetteg-

szegény kis lábaid vértet is kezdtek! Látjátok, hogy mindenki siet meg világosan előltni őji nyughelyünkre. Hallgassatok az okos szóra gyermekek! . . . Maradjatok nyugton . . . s hogy ne unjátok magotokat, nézzetek körül . . . nézzétek ama gyönyörű tájat, mely menhelyet fog nyújtani nekünk!

A leányka igazat szolt. Ha van tájkép, mely képes gyönyörrel tölteni el az utas koblt, vigasztalni a szerencsétlent, egy bizonnyal ezen látvány az, mely az ember szeme elé tárul, midőn a schlucht-ot háta mögött hagyja.

A fák, melyek kissé eltöppölnek a sziklás tető felé, ismét visszanyerik tiszteletet gerjesztő arányukat. Ezek legtöbbször fényő és tölgyfák, melyek viláig kezdete óta látszanak itt meggyökerezve lenni, oly dús, áthatlan, mint valami erdő. Lehajló ágai között a mélyedéseknél mohval benőtt sziklacsucok merednek égfelé. Mintegy fölrairi haladás után, festői völgy nyílik meg a szem előtt, a Valtin háttérben egymás fölé emelkedő kettős heglánczolat, melynek magas, kékes színű csapjai a felhőkbe vesznek el. Még távolabb, de más oldalról a tekintet egy óriási tölcserő alkotó zöld lombtengerbe vész el, melynek legalján egy tő mutatkozik: az első a Retourmel. Midőn a karaván itt elhaladt, a lenyugó napfényben egy tündöklő víz, mint egy sötétzöld keretbe foglalt nagy aranylepel. Azután következett egy második víztükrő a Longemer, mely gyönyörű erdőszéggel benőtt hegysé közt vonul el hosszán. Az estalkonyban s lenyugó nap visszfényénél, óriási tűzolyamnak tartható volna az ember. Végre fel-tűnt a harmadik tő Gevardmer, melyet már a hold fénye esztűzött meg, fűrdőre benne a csillagokkal.

(Foly. következik.)

maradványai edzett munkásság és takarékoság mellett, a változatos körülmények esélyes felhasználásával, sikerült oly állásban várhatni be alkotmányos önkormányzatunk jelen korszakát; melyben még képesek lehetünk tevékenyen közreműkölni, hogy beteljesedjék a nagy honfi jelszava: „Magyarország nem volt, de lesz”, mihez képest:

(Folyt. köv.)

Az erdélyi részek mezőgazdaszata érdekében.

(Az erdélyi részek megyékben életbe léptetendő mezőgazdasági szabályrendelet tervezete gr.

Sch. Gy.-tól.)

XI. FEJEZET.

A mezői bíróságokról.

(Folytatás.)

212. §. Személyek, kik büntetést, másnak a személy ellen intézett erőszakolás által elkövetett vétség vagy ilyes áthágás, továbbá nyereség vágyból eredt vagy a közérkölséggel ellenkező vétség vagy ilyenmő áthágás miatt elítéltek, vagy csak a bizonyítékok elégtelensége miatt mentettek föl, végre olyan személyek, kik valamely más törvénysértés miatt legalább is hathavi szabadságbüntetésre ítéltettek, nem választhatók meg a nem nevezhető kik mezeibíróskodók, szőlőbirtokosok és megyei szőlészeti bizottságok ülnökeinek; továbbá ki vannak zárva az oly személyek, kik tisztakasságra játéka, verekedés s kihágásokra való hajlandóságuk, megvesztegethetőségi vagy csempészkeskedési s orgazdaskodási gyanu s általában testi vagy erkölcsi fogyatkozások miatt ily fontos, közszolgálat teljesítésére képtelenek.

213. §. Ha ilyes személyek mégis megválasztatnak: a szolgabíró megsemmisíti a választást s újat rendel meg.

214. §. A vádlottak és károsok vagy ezek meghatalmazottjai a tárgyalás előtt legkésőbbben 8 nappal megidézendők, még pedig vagy a községi elöljáróság által vagy idévények kézbesítése útján.

215. §. Kinek kézbesítettett az idézmény s még sem jelent meg: az a makacsság miatt (in contumaciám) elmarasztható. Ha a károsok vagy meghatalmazottaik nem jelennek meg: nélkülük is megvárható a tárgyalás.

216. §. Az idévény kézbesítettnek tekintendő, ha az a községi elöljáróság által alperes házában, szobájában ajtajára vagy udvara kapujára felfüggesztett s ez a kézbesítési iven megjegyzetett.

217. §. A tolvaj vagy más kihágást elkövető erőhatalommal a mezeibíróskodás elé vezethető a tárgyalásra.

218. §. Az elővizsgálatot minden mezői lopásra és más kihágásra nézt a szolgabíró viszi keresztül.

219. §. Ha olyan mezői kihágások vagy lopások, melyek szőlőkben követték el és a mezeibíróskodók illetékességéhez tartoznak, ennek elöljáróknak eldöntés alá: ülnökökként jannai szőlőbirtokosnak kell kiküldetnie, mint a menyenyi ülnök tartozik alapszabály szerint a mezeibíróskodókhoz.

220. §. A mezeibíróskodók tárgyalásai nyilvánosak és szóbeliek.

221. §. A mezeibíróskodók tárgyalásaira a szolgabíró vagy kiküldöttje (segédje, megbízottja) elnököl.

222. §. A mezeibíróskodók a szükséghez képest két vagy négyhetenként egyszer hivatnak egybe a bíróság székhelyére.

Párisi különfelék.

Páris, jan. 2-án

(Páris három heti ünnepe köztében. — Egy nő, kinek két törvényes férje van. — Amerikai párbaj. — Egy élelmes pénztárnok. — A kártyaszavendélynek egy áldozatja.)

(Vége.)

Néhány hete annak már, hogy egyik afrikai consulát a kormányhoz egy sürgöny érkezett, melyben tudtára adja, hogy egy négerifőnök rég óta fogságban tart két francia utazót s hogy csak váltásdíj fejében akarja őket kiadni.

A kormány azonnal rendelkezett a foglyok felszabadítása végett, úgy, hogy ezek pár nap múlva ismét visszatérhettek hazájukba.

Ez utazók egyike az egykori lovas-tiszt Vaillott.

Hogy került ő a poroszok fogságából Afrikába?

Mint igen sokan, úgy ő is megcsúszott a porosz fogságból s szerencsésen egy tengeri hajóra juthatott, mely Franciaország, egyik kikötőjében megállott volna; ez a hajó egy szélvész által tönkre lett téve s a személyzetnek csak egy része, ezek közül Vaillott is meg lett mentve; azon a hajón, mely őket felvette, eljutott Afrikába, a helyett azonban, hogy itt a hazautazásra gondolt volna mindjárt, föl akarta előbb a véletlen alkalmat használni egyik hasonmors barátjával egy kis excursióra Afrika belsejébe.

Tájékoztatlanságuk folytán kezükbe estek nemskára egy oly négerfőnöknek, a kik úgy van-

jelenleg csillagászati óráknál használatban vannak. Miután röviden kiemelte a fentjelzett órák fény- és árnyoldalait, kimutatja, hogy 1876-ban kevesebb napfolt jelentkezett, mint máskor. Leírja azután a napkorong kinézését 103 napon, midőn az megfigyeltetett; s számból csak 52-nél látszótlak foltok, melyeket rajzban is bemutat. Végül a dr. Schenzl Guidó által eszközölt s az 6-gyulai csillagóra vontkozó tengerszin feletti magasságot határozza meg. Ugyancsak Konkoly mutatja be a hulló csillag megfigyelések azon részét, melyek a magyar korona területén történtek 1871. januártól 1873. végeig. Ez az 6-gyulai s budai észlelésekre vonatkozik s a megfigyelt hulló csillagok száma 1041, mihez a Bella őstűkös maradványainak észlelete járul. Székfoglalóját megjelentették. Utána Lenhossák J. őzefer. tag „Egy polymicroscopról és a Maligni-féle veselőbokról” szolt. A microscopiumot, melyet ő állított össze, smely Virchow, Schaffhauser stb. tetszését is kinyerte, részletesen leírva, annak előnyös oldalait világítja meg. Így könnyen kezelhető, 60 tárgyat kényelemmel szemléltet s nagybővítés is jelen-tékeny, t. i. 9.5. Áltér azután a veselőbokra, melyek kezelésére ő saját módszert állított fel. E szerint kiderült, hogy az emberi vesében 36—52 lly pyramis van, holott azelőtt ezek számát 8—14-re tették.

Most Fölser István, műgyetemi tanár mint vendég terjeszt elő egy szakmunkáról írt dolgozatát.

Kondor Gusztáv két értekezést nyújt be az osztálynak. Az egyik dr. Gruber Lajos egyetemi csillagászati magántanárnak ily című értekezése „Cassiopeiæ kettős csillag mozgásáról”, melyben szerző dr. Schur nyomán halad. A kettős csillagot már I. Herschel fedezte föl 1779. körül. A második munka dr. Martin Lajosé: ki előleges jelentésben akar figyelemfelkeltani Réthy „Propeller és peripeller” stb. című értekezésének hiányos s téves alapokon nyugvó voltára. Réthy s Szily eljárása szerint azok elmélete soha sem hozható le. Jövére be is fogja bizonyítani. Végül Wartha Vince mutatja be Molnár János vegyelemzését, melyet az a Rákóczy keserű vizen eszköltött. Szerinte az igen koncentrált ásványvíz s technikailag is érvényesíthető.

Ezek után a látogatott gyűlés véget ért.

A „KELET” magán-távirata

Feladatott Budapest jan. 10. d. e. 10 ó. 20 p.
Erkezett Kolozsvárra jan. 10. d. e. 12 ó. 8 p.

A hétfőn tartott conferentián sem hozott határozat, a megbízottak nem nyújtott ultimatumot a portának.

A conferentia e héten valószínűleg bezáratik.

A porta hétfőn is visszautasította a conferentia javaslatát, a porta a most életbe léptetett alkotmányra hivatkozik, kijelentvén, hogy a hatalmak reformterveit elfogadja, ha kihagyatik belőlük a nemzetközi felügyelő bizottság és occupatio.

A hatalmak megbízottai ezt visszautasították, a Reuter ügynökség szerint január tizedikén utolsó felhívást intézve a portához a conferentia javaslatok tárgyalás alá vételére.

Miklós orosz nagyherceg proklamációt intézend a románokhoz, ha a porta nem fogadja el a conferentia javaslatait.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. jan. 10.

— **Ö felsége** személye körüli magyar minisztere előterjesztése folytán dr. Mosel Antal számtanlelti bányatanácsosnak saját lakása felől, csak annak a feltekintésére küldötték azt, hogy e sorsra nem jutottak, ki indítványozza őket fogságban tartani, míg alkalmilag váltásdíjért tudhatatnának rajtuk.

Vaillott barátjával ötövi viszontagságai után a múlt héten érkezett Párisba.

Képzeltetik, hogy Vaillottnak első teendője volt Párisba érkezése alkalmával nejét fölkeresni.

Pedig mily nehezen ment ez. Legelőször a régi lakásukra ment; de itt csak annyit tudhatott meg, hogy a madame mindjárt a párisi udvar után kiköltözött s azóta nem hallottak róla semmit.

A rendőrségnél pedig rá sem akadtak nevére, majd az előbbi év őrszemélyösszeírásaiban lapozgatva, úgy találta, hogy madame Vaillott 1873-ban lakott utoljára Párisban a Quai de Béthune 23. száma alatt.

Szegény Vaillott, a midőn odament tudakozódni, megtudta, hogy azért nem találja nejét az összeírásban, mert őt már madame Lemarcnak hívják.

Gondolhatjuk e hír lesújtó hatását.

A szerencsétlen férj soká nem tudott tisztába jönni az iránt: elmenjen-e nejehez, vagy nem?

Egyik pillanatban boszút lihegett a hűtelen barát s hűtelen neje ellen, majd higgadtan fontolva meg a dolgot, át kezdte látni, hogy nincs joga őket azzal vádolni.

Ő mindenféleképpen gondolt, hogy kikerülje a kínos viszontalálkozást, de végre is nem állhatott ellent a vágnak, azon lényt, kit oly végtelenül szeretett s kit ma is oly kimondhatlanul szeret, még egyszer látni.

jük azt is, hogy hölgyeink, a drága ruhák mellözésével, az egyszerűségről mindenestre rokon-szenvesebb, öltözékben fognak megjelenni.

— **Öngyilkosság.** Dömötör János Pest-megye kir. tanfelügyelője s a Kisfaludy-társaság, tagja január 8-án reggel, mint táviratunk is jelző szobájában halva találtatott; saját kezével vetett véget életének. A mulás, derék, látszólag vidám kedélyű férfit e rettenetes tettre, melyre őt legközelebbi barátai sem hitték volna képesnek, évek óta lassú és mélyen fejlődő buskomorság vitte. Az utóbbi időben beteges volt, de nem súlyosan; azonban hypochondriákia gyógyíthatatlan színben tüntette föl baját s ez is siettethe elhatározását, melyet olykor említett barátai előtt, de oly nyugodt kedéllyel, hogy azok tréfának is vehették. 33 éves volt; tolmamegyei, dunaszeghygyörgyi születésű; család nemcsak testvérei maradtak utána. Pénzügyi és hivatalos dolgai teljesen rendben voltak. Megelőző nap este barátai körében a Kommer-sörházban, szokás szerint, vig kedéllyel vacsorált. 10 órakor este jött lakására s meghagyta szolgájának, hogy reggel keltsa fel korán, mert hivatalos ügyben Kecskemétre volt utazandó. Midőn a szolga reggel megjelent, zárva találta az ajtót; D. rendszerint azt nyitva tartá. Zórgetésre sem nyitván fel az ajtó, azt felöltötte, s ekkor rémes látványt terült a belépők elé. D. fel volt akasztva, a pamlag felett, egy szögön, a hol egy kép szokott függeni.

— **Egy vivőkör** van alakulóban, mint halljuk, városunkban gyakoroltabb vivőkörből, kik között aristokraták több tagja is részt vesz. A kör hetenként egy vagy két órán tart vívásigkorlatokat; célja az, hogy azok, kik már nagyobb ügyességgel bírnak a vívásban, az athletika e férfias és testedző ágában tovább képezzék és tökéletesítsék magukat. A kör a helybeli vivókörök fogatai összejövetelét s a tagok a helyiség és eszközök használatát egyenként csak 24 forintot fizetnek egy évre; ez aránylag csekély díj reménybelteleg minél többeket fog a körbe való belépésre ösztönözni annyival is inkább, mivel a kör tagjai sorában, mint halljuk, városunk legjobb vívói fognak helyet foglalni. Ré-szünkről mi is a legmelegebben ajánljuk gyakorlottságunk a körbe való belépést; a kik igényt tartanak rá és kedvet éreznek magukban: a torna-vivodában Chappon Lajos urnál bármikor jelentkezhetnek.

— **Egy borzasztó és rejtélyes gyilkosság** tartja izgalomban már két hó óta egész Páris. Ez esetről, melyben egy, a Szajnában S.-Quennál talált ismeretlen női hulláról volt szó, rendes párisi levelezőnk lapunk tárczájában a „Párisi különfelék”-ben annak idejében részletes leírást közölt. E közlemény szerint a közszemlére kitétt hullát senki sem tudta fölismerni. Azonban, mint a párisi lapok legújabb tudósításaikból értesülünk, a rejtélyes gyilkos fölfedeztetett s nem más, mint Billoir nevű, Montmartreben lakó hűbédgyár, kinek a meggyilkolt nő házgondiviselő volt és Le Mapach Máriaának hitták. Billoir eleinte tagadott mindent, de később azt vallotta, hogy Mária egy nap részegen térvén haza, eltört egy aranyos poharat. Ezért Billoir megverte őt s véletlenül úgy megütötte, hogy életlenül esett le. Billoir állítása szerint, mindent elkövetett, hogy életre keltsa; mikor aztán látta, hogy ez nem sikerül: a hullát két részre vágva s beburkolva a Szajnába vetette. E vallomásban mindenesetre van még valótanság. Billoir nyilván azon van, a szánt-szándékos gyilkosság vádját magáról elbarítani, hogy így a halálbüntetést elkerülje.

— **Dobos Gábor és társai** bűnperében közelebb hirdették ki a legtöbb törvényszék ítélő-Lemarc nuzta a fekete gölyöt.

Tegnapelőtt a délutáni órákban a boulognei erdőben szíven lötte magát.

A világnak legnagyobb kereskedési helyiségében a „Louvre rakta”-ban, hol különösen a mostani ünnepek alkalmával a napi forgalom bizonyára meghaladja a 200.000 francot, egyik pénztárnok igen ügyes módon csalta meg a közönséget.

Ha vissza kellett adnia egy 50, 100, 1000 frankos biletből, mindig egy francot kevesebbet adott vissza, az illetők közönségesen csak a nagyobb pénzdarabokat szokták utána olvasni s az egy francos darabokat nem mindenki veszi oly szigorúan.

De azért vannak olyan pontos emberek is, a kik nem restellik ezt sem tenni; a főpénztárnoknál ezért többször panaszkodtak, hogy egy francot kevesebbet kaptak vissza.

A raktaár tulajdonosainak jelentés tételéről, próbára akarták előbb tenni a pénztárnokot, mielőtt lépéseket tennének visszaélési ellen.

Megbiztak vagy tíz embert, hogy vásároljanak valamit a fizeszt végett egy nagyobb bank-jegyet adjanak át a kérdéses pénztárnok; csakugyan mindegyik egy francot kevesebbet kapott.

A vizsgálatnál kiűnt, hogy a pénztárnok ily módon már több év óta csalta a közönséget, s hogy ő körülbelül harmincezer francot csikart már ki ily módon.

Tizenhat havi börtönre lett ítélve.

A kártyaszavendély minden bűnre s szégyentelre tette képesíti a játszókat.

263 frt 30 kr, kül. közép. k. magyar kerület 65 frt 35 kr, kül. monostor k. szén. kerület 71 frt 6 kr, köztököze 27 frt 55 kr, hídvelei kerület 48 frt 24 kr, utólag adott még dr. Szöcs Emil 1 frt. A városi házi pénztári hivatal gyűjtött 5 frt 80 kr. Begyűlt tehát összesen 803 frt 32 kr, mely összegből a nyomtatási és gyűjtési költségek leszámitása után maradt a szegény alapjára tiszta bevételül 730 frt 42 kr. Egyszersmind elismeréssel közölni kívánom, hogy Rischányi János külközép-külmagyar ker. kapitány, és Philippi Gyula kétvizköz. ker. kapitány gyűjtésüknek javukra esendett 10%-át a nemes cél érdekében, nem vették igénybe. Megjegyeztetik továbbá, hogy belváros, belmonostor utcában méltóságos Pagetné a kiküldött iyekben 1 frt adakozással van bejegyezve, mely bő-jegyzés sajto hiba lévén 5 frtra igazittatik ki. A nagyérdemű közönség nemeslelkűségének ezen utabbi fényes bizonyítványa által hathatós jelét adata a közügyek iránti páratlan buszóságának, s azon becses támogatásának, melyben hatóságunkat a szegény-ügyállapotainak javítása körül is részesíti: fogadják azért összesen úgy, mint egyenként a szenvedő emberiség nevében, forró köszönetemet. Kolozsvárt, 1877. január 8-án. Simon Elek, polgármester.

— **Kemény Zsigmond b.** arczképét az elhunyt koszosz író testvére, Kemény János báró, Barabás Miklós által festeti s ez arczkép, mely már félig kész, méltó Barabás kitűnő hírnevéhez.

— **A „Kisfaludy-társaság”** által múlt év febr. 6-dikán kihirdetett költői feladatára: „Kivántatik humoros vagy komikai kisebb költői elbeszélés”, a kitűzött határidőig 31 pályamunka érkezett be u. m.: Egy éjem az égen. Rika. Nőé bérkája. A falu tolla. A dolgotöröl. Papucs-dob. Meg csak gyermek, s máris tülig jészerelmes. A remkép. A boldogtalan felcsor. Dicső hős. A rigó. Döngödör lovag. Házassági kalandjaim. Kánya bátyó. A falu csufja. Tobiás könyve. Jámor Adam. A róka. Kettőn áll a vásár. Mi a huszárvágás? A nagyra termett Santa Csuba. Örök póta. Ramses király kincse. Téli est falun. Modern szereltem. Leánygyűlés. A Selyempapucs. Menjünk egy jó félmezei borra. A nőhöz ment férj. Békaszó Ferkó. Mindezen pályamunkák a Kisfaludy-társaság által megvizsgáltatván és rendben találtatván, bírálat alá bocsáttattak, a jelölés levélké pedig közös borítékban, a Kisfaludy-Társaság és Gyulai Pál másodolnók pecsétjével lezártak.

CSARNOK.

Szellemek és némák.

M. Wéber után Kompolthy G.

A szellemekben való hit egykor a világgal.

Indusok és egyiptomiak, görögök és romaiak, zsidók és keresztények és bárdolatlan népek régóta látták és játnak szellemeket még most is. Dámonok szellemek, rémek, ártatlanokat és rosszakat, angyalokat és ördögöket hóféhér, szürke és fekete szellemeket, illattal mennyi fényben és pokoli tűzzel undorító alakban.

Hamlet szelleme, vagy a megkövült vendég az ósanyában még ma is hatnak a karzati közönségre, míg a bölcs csak egy szellemben hisz, mely saját testében pököd-lelkében. Ezen általános hit eléggé tanítja, hogy mi rejlik az állításban: Minden nép hiszi s így igaznak kell lennie!

A szellemekben való hit úgy látszik igen sok befolyással bír a kiváncsiságra, érzés- és a képzelmre, a kedve mind a kitalálásra, a nyert, de a család kiderülvén, a clubból ki-üzetett.

Mindenki kerüli, előbbi itteni barátjai szóba sem állanak vele, egyezszoval: ő ma erkölcsi halott.

Ezek a gyümölcsei a kártyaszavendélynek.

A KIS MAMA.

Franczia elbeszélés.

Írta:

DESLYS KAROLY.

I.

Gevardmer.

(Folytatás.)

— Lásd, hogy nem hagytam oda helyemet! Meg vagy elégedve velem?

— Minden bizonyny, szolt a leányka oly hangon, mely megnyugtathatta szívét. Az ember bizhatik benned Friczikém! Hisz már tizenöt évben jársz! Csaknem felnőtt ember vagy!

— Oh! szolt ez, megfogva huga kezét, s ajkaihoz emelve, oh Mina! azért meg is te vagy köztünk a legnagyobb... te vagy a mi anyánk!

Egy darabig hallgatva mentek egymás mellett. Egyszersen Lizának kedve jött leszállni s a két fucska hasonlóan nyugtalanoknál kezdett, de nényük szép szóval kívánta őket megnyugtani.

— Csendesség kicsinyeim! legyetek nyugton, szolt; a mai nap nehéz volt nekünk, s csak az előbb is a domb alján jól el voltatok fáradva... emlékezzetek vissza! Különösen te Liza;

magának a közönséges ember a lelket és ablakot nyit, hogy azon a meghalt leike ki repülhesen és a szegény orosz vizet és törökközül tesz a halott mellé, hogy megmosakodhasson, mely szer kényelmesebbnek látszik a lélek megtisztulására, mint a purgatorium.

A közép egy okoskodik, ha a szellem földön tartózkodik és innen vált meg a testtől, mért ne jöhetne vissza hátrahagyott szeretteihez; mint védőjük és angyaluk.

Még ma is borzadályal fordítják el tekintetüket némelyek a néma templom hosszú ablakaitól, a temető romladozó körítő faláról, nem tudva, hogy esti fényeket a holtak vagy a méla hold köcsönözte-e.

Hobbes, ki nappal mitsem hitt, éjjel szellemeket és rémeket vélt látni. Nem lehet oly könnyen lerázni a láncokat, melyeket a gyermek lábaira raknak. Magam is — mondja Wéber — fogadtam egyszer már tanuló koromban, hogy egy pinczéből, melyet kriptából tettek azzá, egy rótpát fogok éjjelkor felhozni. Már a pincze lejárát utolsó lépésőjén voltam és — visszatértem. Pedig előre megmondottam, hogy társaim gunykazajjal fogadnak.

Némelyek oly élénk képzelő tehetséggel bírnak, hogy az ember, kire sokat gondolnak, magok előtt látják.

Azért van, hogy a nők, kik magukat sokszor látják a tükörben, igen gyakran azoukivül is látják magukat. Bányászok is azért látnak a mély aknáknak rémeket.

Nem egyszer történtek fogadások, hogy az, ki előbb halmeg, megjelenni fog az élőnek, de e fogadások nem tartattak meg. Az agyidegek csekély feszülése elég arra, hogy éjjel dolgokat lássunk, melyekben nem hiszünk, jölehet a legmelyebben gondolkozók hasztalan vitatták meg mért vonitnak olykor éjjel az ebek, mért nyílik meg a bezárt ajtó, az ablak zörren vagy a szoba butorai mért pattognak? En részemről — mond Wéber — minden szellemlátónak ugyanazt mondom, mit egy szellemidéző mondott az őt e végből meghívó barátjainak: „En elmebetegek szellemeket idézni, hanem, hogy mikor fognak megjelenni, azt nem tudom és talán bajos is volna megvárni.”

Es Seedenborg mégis négy vaskos kötetben írta meg szellemlátásait és még halálos ágyán is azt állította, hogy sz. Pállal egy évig társalkodott, sz. Jánost hétszer, Mózeset egyszer és Luthert százszor látta és beszélt vele. Egyszer egy tengeri útjában a hajós kapitány szobájában minden szék előtt mélyen hajlangott. „Mit mi-mivel?” kérdő a kapitány. „Hát nem látja XII. Károlyt, I. Pétert és Katalint?” felelő s megnevezett még néhány magas személyt, kiket a székeken látni vélt. Kiszálláskor a kapitány azt követelte tőle, hogy fizesse meg. Érték fejéenként a viteldíjat vagy pedig valja meg sült bolond.

(Vége következik.)

KÖZGAZDASÁG.

A kolozsvári takarékpénztár 1876. decz. hávi üzletforgalma.

Bevétel: 208 betét után 78,853 frt 34 kr., visszafizetett váltók 149,074 frt 77 kr., visszafizetett előlegek 15,330 frt., visszafizetett jelzálog-kölcsönök 1,000 frt., befizetett kamatok váltó s előleg után 5,394 frt 26 kr., illetékek 1,107 frt 97 kr., értékpapírok után befizetett kamat 5,500 frt., jelzálog kölcsönök után befizetett kamat 3,462 frt 50 kr., elhelyezmények után tek ama gyönyörű tájat, mely menhelyet fog nyujtani nekünk!

A leányka igazat szolt. Ha van tájkép, mely képes gyönyörrel tölteni el az utas keblét, vigasztalni a szerencsétlent, egy bizonynyl ezen látvány az, mely az ember szemé elő tárul, midőn a schlucht-ot háta mögött hagyja.

A fák, melyek kissé eltörpültek a sziklás tető felé, ismét visszanyerik tisztelgetet gerjesztő arányukat. Ezek legtöbbször fényes és tölgyfák, melyek világ kezdete óta látszanak itt meggyökerezve lenni, oly dus, áthatlan, mint valami erdő. Lehajló ágai között a mélyedéseknél [mohval benőtt sziklacsucok meredek égfél]. Mintegy fölőrai haladás után, festői völgy nyílik meg a szem előtt, a Valtin háttérben egymás fölé emelkedő kettős hegylánczolatallal, melynek magasló, kékes színű csapjai a felhőkre vesznek el. Még távolabb, de más oldalról a tekintet egy óriási tölcsoirt, alkotó zöld lombtengerbe vész el, melynek legalján egy tó mutatkozik: az első a Retour mel. Midőn a karaván itt elhaladt, a lenyugvó napfényében úgy tündöklött vize, mint egy sötétzöld keretbe foglalt nagy aranylepel. Azután következett egy második víztükrő a Longemer, mely gyönyörű erdőszéggel benőtt hegyek közt vonul el hosszan. Az estalkonyban s lenyugvó nap visszfényénél, óriási tűzfolynak tartható volna az ember. Végre fel-fűt a harmadik tó Gevardmer, melyet már a hold fénye ezüstözött meg, fűrdővén benne a csillagokkal.

(Foly. következik.)

